

UTEMELJENJE JADRANA

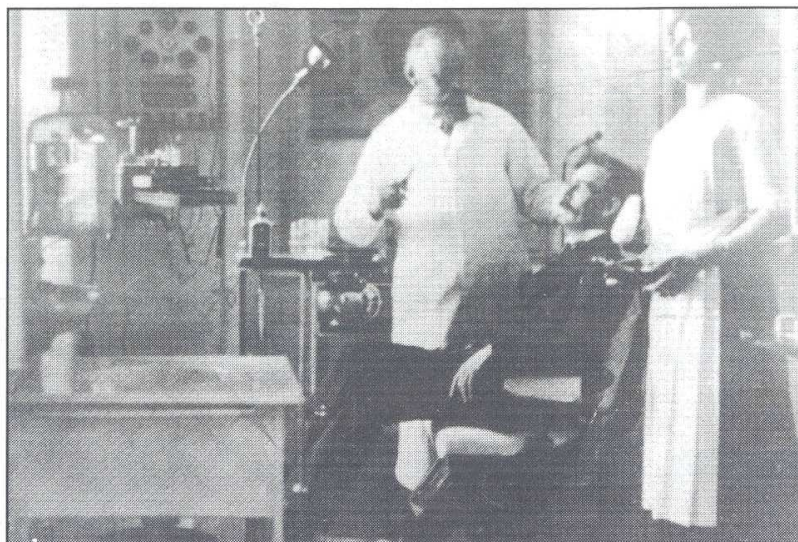
3

Piše: Drago MARIĆ

Prvi veslački klub Dalmazija

Veslačko natjecanje iz 1882. godine daje niz vrijednih povijesnih podataka i ukazuje da su se kod naših bodula natjecale žene prije žena u Zadru i čak prije muškog hrvatskog življa u gradu. To je vjerojatno zato što im je veslanje bila svakodnevna potreba za ribarenjem i preživljavanjem pa su mogle biti spremne i za sportsko natjecanje. Natjecanje iz 1882. je bilo odlično organizirano uz pomoć općine, lučke kapetanije, gradske glazbe i drugih, a saznajemo i da je nastalo po zamisli uglednoga gimnazijskog profesora Smirića. Održano je s prihodom u korist siromašnih srednjoškolskih učenika, što mu, uz sportsko, daje i dobročiniteljsko obilježje. Zadarska društva, koja su u natjecanju sudjelovala, bila su Società Ginnastica Zara (gimnastičko društvo) i Prima Società Cittadina del Tiro al Bersaglio (prvo streljačko društvo), najstarije ubilježena zadarska sportska udruga iz godine 1870. (Lovačko društvo je starije, no pitanje je li lov tada bio sport). Ovdje je važno istaknuti da rečeno gimnastičko društvo nije bilo talijansko, kako ga Talijani vole prisvajati, nego zadarsko, a naziv je na talijanskom jer je tada on

Otac Jadrana Konstantin Neumayer Žunjević

bio službeni jezik. Tek dolaskom iz Splita Bajamontija i nakon 1885. rađaju se nacionalna sportska društva nakon dugogodišnjeg talijanskog nastojanja za razdvajanjem po toj temeljnici. Nije u potpunosti razjašnjeno, kad je u Zadru utemeljena prva ubilježena veslačka udruga. Enciklopedija fizičke kulture (Zagreb, 1977.) navodi godinu 1883., ali ne imenuje udrugu, niti taj navod ičim dokazuje pa se on ne može uzeti kao valjan. Zato smatram, da je u Zadru prva ubilježena veslačka udruga Circolo Canotieri Dalmazia, koja je utemeljen, po jednom izvoru 21. kolovoza 1885., a po drugom 27. listopada iste godine. Hrvatski Sokol

bio je ustrojen po odjelima, a već 1886. pokrenut je u njemu uvažacki (veslački) odjel, vrlo razvijen i on je u Zadru bio jedina hrvatska veslačka udruga do utemeljenja VK Jadran 1908. godine. Jedno vrijeme djelovao je usporedo s Jadranom, da bi se 14. siječnja 1911. spojili u Hrvatsko veslačko društvo Jadran.

Otac Jadrana Konstantin Neumayer Žunjević

Dana 29. kolovoza 1908. godine poznati zadarski zubar **Konstantin Kosta Neumayer**, kao čelnik promicateljskog odbora, podnio je molbu Dalmatinskom namjesništvu u Zadru za

osnivanje Veslačkog kluba Jadran. U promicateljskom odboru uz Neumayera bili su **Veljko Fabijanić** i **Antun Marchi**. Samo dva dana kasnije (po nekim podacima čak istoga dana) Jadranu je djelovanje odobreno, što je nezabilježen slučaj brzine odobrenja, a dokaz koliko je veliki ugled Kosta Neumayer kod vlasti imao. Osnivačka skupština Jadrana održana je 20. rujna pa se taj datum računa kao Jadrinov rođendan, no prije toga o njegovom istinskom ocu Konstantinu Neumayeru. On je bio stup potporanj, nositelj djelatnosti oko stvaranja Jadrana, a prvim njegovim predsjednikom nije postao jer to nije želio biti.

Odrekao se u korist također jednog velikog čovjeka **Josipa Jablanovića - Cortellazza**. Konstantin Neumayer je rođen u Dubrovniku 1866. u obitelji kotarskog liječnika kirurga Karla Neumayera, koji je, kad je Kosta imao 13 godina, postavljen za vijećnika Dalmatinskog namjesništva u Zadru i za zdravstvenog pokrajinskog izvestitelja za Dalmaciju. Umro je već 1883. godine. Kosta je u Zadru završio gimnaziju i studirao u Grazu, Pragu i Beču gdje je postao zubni liječnik. U Zadar se vratio 1898. i bio je prvi stalno nastanjeni zubar u gradu. Mlađi intelektualac bio je nazočan u svim naprednim društvenim zbivanjima u Zadru. Bio je odbornik Planinarsko-turističkog društva Liburnija već pri njegovu utemeljenju, suosnivač prve u Zadru lovačke udruge Težačko-lovačkog društva Dijana, član uprave Narodne čitavnice. Osjećao se Hrvatom i još u doba utemeljenja Jadrana bio je skupštinar Hrvatske stranke. Prije uspostavljanja talijanske uprave u Zadru 1920. promijenio je prezime u Žunjević. I utemeljenje Jadrana pokrenuo je kao protutežu talijanskoj Diadori, a najbolji dokaz tomu je što je u Jadranu za općenje bio samo hrvatski jezik. Iako mu je talijanska uprava u Zadru teško pa-

la, Konstantin Neumayer ostao je u gradu do 1933., a tada je pred sve većom fašizacijom prešao u Zagreb gdje je umro 1944. godine. Njegov sin Karlo između 1930. i 1941. bio je liječnik u Olibu i Preku, gdje je bio i dopredsjednik mjesnog odbora Jadranske straže. Nadam se, da će Veslački klub Jadran, u sklopu proslave svoje stoljetnice, Konstantinu Neumayeru Žunjeviću odati dužno trajno priznanje bar postavljanjem njegovog poprsja ispred klupske zgrade ili u njoj.

Osnivačka skupština Jadrana

VESLAČKI KLUB "JADRAN"

P. n. Gospodine!

Posteljam Vas na konstituirajuću skupštinu "JADRANA" koja će se održati u Medulju 20 ovolu u 11 sati u jutro Hrvatskoj Čitavnici s ovim dnevnim redom:

- 1) Biranje Uprave
- 2) " " Revizora
- 3) " " Suda dobrih ljudi.

U Zadru 16 Rujna 1908.

Na osnivačkoj skupštini VK Jadran u prvu upravu ušli su: dr **Ivo Botteri**, inž. **Damjan Lučić - Roki**, **Kažimir Katalinić** i **Antun Danilo** kao odbornici, **Norbert Filaus** prvi dopredsjednik i dr **Josip Cortellazzo** - Jablanović kao predsjednik. Sud dobrih ljudi činili su: lučki kapetan **Marko Niseteo**, prof. **Stjepan Zakarija** i **Tomo Brajković**. Revizori su bili **Ivan Alujević** i **Ivo Perović**.